

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศของประเทศไทย
(The Law on Air Pollution Prevention and Control)

ภรภัทร ปัญญวานิช**

ความสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศ

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศเป็นกฎหมายกำหนดกรอบเพื่อจัดการกับมลพิษทางอากาศของจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องและพัฒนาสิ่งแวดล้อม การป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศ การปกป้องสุขภาพของประชาชน การส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางระบบนิเวศ และการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน โดยการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศครอบคลุมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับถ่านหินตลอดจนอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งก่อมลพิษอื่น ๆ นอกจากนี้ยังส่งเสริมความร่วมมือกันของมณฑลต่าง ๆ ในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศเพื่อร่วมกันลดมลพิษทางอากาศ เช่น สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่ายและก๊าซเรือนกระจก^๑

กฎระเบียบดังกล่าวกำหนดให้กระทรวงนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและสำนักงานของรัฐบาลท้องถิ่นกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศและมาตรฐานการปล่อยมลพิษทางอากาศในเขตอำนาจศาลของตนตามลำดับ หน่วยงานที่ปล่อยมลพิษออกสู่ชั้นบรรยากาศจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการปล่อยมลพิษทางอากาศและปฏิบัติตามข้อกำหนดการควบคุมมลพิษในชั้นบรรยากาศที่สำคัญมาตรา ๑๘^๒ กำหนดว่าวิสาหกิจ สถาบัน และผู้ผลิต ตลอดจนผู้ดำเนินการอื่นๆ ต้องทำการประเมินผลกระทบ

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ Researchers at the Grantham Research Institute at the London School of Economics, sourced from Climate Policy Radar via ‘Climate Change Laws of the World’, <https://climate-laws.org> and made available under and under the Creative Commons CC-BY licence. “Prevention and Control of Atmospheric Pollution Law” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๖, จาก https://climate-laws.org/document/law-on-the-prevention-and-control-of-atmospheric-pollution_d31c

^๒ Article 18 The administrative department for environmental protection under the State Council together with the relevant departments under the State Council may, in light of the meteorological, topographical, soil and other natural conditions, delimit the areas where acid rain has occurred or will probably occur and areas that are seriously polluted by sulfur dioxide as acid rain control areas or sulfur dioxide pollution control areas, subject to approval by the State Council.

สิ่งแวดล้อมตามกฎหมายเมื่อก่อสร้างโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชั้นบรรยากาศ และ
เผยแพร่เอกสารการประเมิน^๓

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๑) การปกป้องและพัฒนาสิ่งแวดล้อม การป้องกันและควบคุมมลพิษในอากาศ การปกป้อง
สุขภาพของประชาชน การพัฒนาระบบนิเวศ และการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน (มาตรา
๑)^๔

๒) การเรียกร้องให้มีการดำเนินการตามมาตรการที่ครอบคลุมเพื่อต่อต้านมลพิษอันเกิดจาก
การเผาถ่านหิน กระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมยานยนต์และเรือ มลพิษจากฝุ่น ตลอดจนกิจกรรมทางการ
เกษตร (มาตรา ๒)^๕

๓) การจำกัดแหล่งกำเนิดมลพิษในชั้นบรรยากาศต่างๆ ได้แก่ มลพิษทางอากาศและก๊าซ
เรือนกระจก รวมทั้งอนุภาคต่างๆ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ไนโตรเจนออกไซด์ สารประกอบอินทรีย์ระเหยง่าย และ
แอมโมเนีย เป็นต้น (มาตรา ๒)^๖

๔) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลดมลพิษเพื่ออากาศสะอาดให้ประชาชนเข้าถึงได้
ง่ายขึ้น^๗

^๓ International Energy Agency. “Law on Air Pollution Prevention and Control” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม
๒๕๖๖, จาก <https://www.iea.org/policies/11896-law-on-air-pollution-prevention-and-control>

^๔ Article 1 This Law is formulated for the purpose of preventing and controlling atmospheric pollution,
protecting and improving people's environment and the ecological environment, safeguarding human
health, and promoting the sustainable development of the economy and society.

^๕ Article 2 The State Council and the local people's governments at various levels shall incorporate the
protection of the atmospheric environment into the national economic and social development plans,
make rational plans for the geographical distribution of industry, improve scientific research in the
prevention and control of atmospheric pollution and adopt measures to prevent and control
atmospheric pollution, in order to protect and improve the atmospheric environment.

^๖ อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ ๑

^๗ (เพ็ญอังก)

ความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและควบคุมมลพิษทางอากาศ

กฎหมายกำหนดให้รัฐบาลสนับสนุนการขนส่งแบบคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการควบคุมเจ้าของยานพาหนะให้ใช้เชื้อเพลิงปิโตรเลียมในปริมาณที่ต่ำกว่าระดับที่เหมาะสม โดยพิจารณาตามการวางผังเมืองและสัดส่วนในการขนส่งโดยรวม รวมถึงการส่งเสริมการขนส่งสาธารณะในเขตชุมชนเมืองอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มทางเลือกในการคมนาคมโดยรวมให้มีมากขึ้น ซึ่งรัฐจะต้องนำมาตราการต่าง ๆ รวมถึงนโยบายการคลังและภาษี การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาลมาใช้ เพื่อส่งเสริมการใช้นยานยนต์ เรือและเครื่องจักรที่ไม่ได้ใช้สำหรับขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้าบนท้องถนน (Non-Road Mobile machinery) ที่มีคุณสมบัติในการประหยัดพลังงาน ปกป้องสิ่งแวดล้อม และใช้พลังงานสะอาดแบบใหม่ และเพื่อจำกัดการใช้นยานยนต์และเรือและเครื่องจักรที่ไม่ได้ใช้สำหรับขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้าบนท้องถนนซึ่งมีปริมาณการใช้น้ำมันและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับสูง และเพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล (มาตรา ๕๐)^{๙๘} นอกจากนี้ กฎหมายยังเรียกร้องให้มีการจัดทำมาตรฐานคุณภาพน้ำมันเบนซินให้ตรงกับข้อกำหนดที่จำกัดสารที่เป็นมลพิษที่สำคัญ (มาตรา ๑๓)^{๙๙} ซึ่งรวมถึงกำมะถัน โอเลฟิน และเบนซิน

กฎหมายเรียกร้องให้หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐที่เกี่ยวข้องสังเกตและจำลองสภาพบรรยากาศโดยใช้เทคโนโลยีแบบใหม่ของดาวเทียม การวัด Photogrammetric และการติดตามผลระยะไกลเพื่อวิเคราะห์แหล่งที่มาและแนวโน้มในอนาคตของมลพิษในบรรยากาศในพื้นที่สำคัญ และหน่วยงานดังกล่าวจะต้องเผยแพร่ผลการวิเคราะห์นั้นสู่สาธารณะด้วย

นอกจากนี้ กฎหมายยังเพิ่มความโปร่งใสด้านสิ่งแวดล้อมให้สาธารณะทำการตรวจสอบได้มากขึ้น โดยกำหนดว่าเจ้าหน้าที่รัฐควรประเมินรัฐบาลในระดับมณฑลในการบรรลุเป้าหมายของการปรับปรุงคุณภาพอากาศ นอกจากนี้ กฎหมายยังระบุถึงรายการอื่น ๆ ที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ รวมถึงมาตรฐานคุณภาพอากาศ รายการที่สมบูรณ์ (catalogue) เกี่ยวกับผู้ก่อมลพิษรายใหญ่ ข้อมูลติดต่อของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและผู้บังคับบัญชา ผลการทดสอบการปล่อยมลพิษของยานพาหนะใหม่ และแหล่งที่มาและความผันผวนของมลพิษทางอากาศในพื้นที่สำคัญ^{๑๐}

^{๙๘} Article 50 Any unit that, in violation of the provisions of the third paragraph of Article 24 of this Law, mines the coal containing toxic or harmful substances, such as radioactive and arsenic substances, that exceed the prescribed limits, shall be ordered to close down by the people's government at or above the county level within the limits of power prescribed by the State Council.

^{๙๙} Article 13 No units may discharge atmospheric pollutants in excess of the density specified by the State or by local authorities.

^{๑๐} อ้างแล้ว เชียงธรรมที่ ๑

บทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

การละเมิดหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอาจส่งผลให้ต้องเสียค่าปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ หยวน (๗๖๐ ดอลลาร์สหรัฐ) ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ หยวน (๑๕๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ) ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความผิด ประเภทของกิจการ การดำเนินการ และการกระทำความผิดซ้ำ

กฎหมายนี้เริ่มนำมาใช้เมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ปรับปรุงเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓ และล่าสุด แก้ไขอีกครั้งในวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๑}

นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดในการติดตามและรายงานมลพิษทางอากาศ ซึ่งไม่ได้เฉพาะเจาะจงถึงการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซมีเทนเพียงเท่านั้น แต่ระบุถึงบทลงโทษสำหรับการกระทำที่เป็นความผิดหลายประการ ได้แก่

- ศูนย์กักเก็บน้ำมันและก๊าซ สถานีเติมน้ำมันและก๊าซ รถบรรทุกน้ำมันหรือรถบรรทุกทุกถัง แก๊สที่ไม่ได้ติดตั้งอุปกรณ์นำส่งน้ำมันและก๊าซหรือไม่ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอตามข้อบังคับ
- การไม่รู้ใช้เชื้อเพลิงที่ติดไฟได้ที่เกิดจากการผลิตทางอุตสาหกรรม การฝังกลบขยะ หรือกิจกรรมอื่น ๆ หรือการไม่ดำเนินการเพื่อป้องกันและควบคุมมลพิษของหน่วยงานที่ไม่มีการใช้เชื้อเพลิง
- การไม่ซ่อมแซมหรือปรับปรุงอุปกรณ์กักเก็บก๊าซ และรู้ใช้เชื้อเพลิงที่ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติให้ทันเวลา
- การปล่อยมลพิษทางอากาศโดยไม่ได้รับใบอนุญาต
- การปล่อยมลพิษทางอากาศที่เกินมาตรฐานการปล่อยมลพิษหรือเป้าหมายการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศโดยรวมที่สำคัญ^{๑๒}

^{๑๑} อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๑

^{๑๒} อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ ๓